9. Pervachuk, R.V., Sybil, M.H. (2017). *Tekhniko-taktychni kompleksy yak zasib udoskonalennia navchalnotrenuvalnoi diialnosti kvalifikovanykh bortsiv* [Technical and tactical complexes as a means of improving the educational and training activities of qualified wrestlers]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy – Young sports science of Ukraine*. 3 (47), 45–52

10. Pryimak, S.G. (2019). Metodychna systema rozvytku funktsionalnykh mozhlyvostei maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u protsesi sportyvno-pedahohichnoho udoskonalennia [Methodological system of the development of functional capabilities of future Physical Education teachers in the process of sports and pedagogical improvement]. *Doctor's thesis. Chernihiv, Ukraine: T.H. Shevchenko National University "Chernihiv Colehium".*

11. Platonov, V. M. (2021). Suchasna systema sportyvnoho trenuvannya: pidruchnyk. Kyiv: Persha drukarnya, 672.

12. Shadryhos, V.I. (2015). *Indyvidualizatsiia tekhnichnoi pidhotovky yunykh bortsiv vilnoho styliu* [Individualization of technical training of young freestyle wrestlers]. *Sportyvna nauka Ukrainy – Sports science of Ukraine*. 5, 44–48

13. Carayon, P., Kianfar, S., Li, Y., Xie, A., Alyousef, B., & Wooldridge, A., A systematic review of mixed methods research on human factors and ergonomics in health care. Applied ergonomics, 51, 291-321, 2015.

14. Hulme, A., Thompson, J., Plant, K. L., Read, G. J., Mclean, S., Clacy, A., & Salmon, P. M., Applying systems ergonomics methods in sport: A systematic review. Applied ergonomics, 80, 214-225, 2019.

DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.07(194).29
УДК 005.8: 796.4

Маляр Е.І.
https://orcid.org/0000-0002-5913-5642
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
Маляр Н.С.
https://orcid.org/0000-0003-0274-601X
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ СТАТУТУ СПОРТИВНОГО ПРОЄКТУ

У статті охарактеризовано зміст статуту спортивного проєкту як правової складової та одного з основних документів в управлінні спортивними проєктами; розкрито особливості розробки статуту спортивного проєкту, умови визначення мети та завдань спортивного проєкту (життєвого циклу спортивного проєкту), ключових зацікавлених сторін, бюджету, графіку розробки, впровадження та загального напрямку спортивного проєкту, забезпечуючи важливу основу для етапного управління та контролю за ефективною реалізацією спортивного проєкту; проаналізовано початкові етапи розробки статуту спортивного проєкту (умови призначення менеджера проєкту та його обов'язки, зв'язок спортивного проєкту з бізнес-показниками, особливості затвердження та фінансування проєкту, склад команди та обов'язки кожного учасника спортивного проєкту, очікування від реалізації спортивного проєкту та ін.); визначено особливості покрокового керівництва розробки статуту спортивного проєкту.

Ключові слова: *спортивний проєкт, спортивний менеджмент, олімпійський та професійний спорт, правове та економічне забезпечення.*

Maliar Eduard, Maliar Nelya. Peculiarities of the development of the sports project statute. *The article describes the content of the sports project charter as a legal component and one of the main documents in sports project management; reveals the features of developing a sports project charter, the conditions for determining the goals and objectives of a sports project (the life cycle of a sports project), key stakeholders, budget, development schedule, implementation and general direction of a sports project, providing an important basis for phased management and control over the effective implementation of a sports project; analyzes the initial stages of developing a sports project charter (terms of appointment of a project manager and his responsibilities, the relationship of a sports project with business indicators, features of project approval and financing, team composition and responsibilities of each sports project participant, expectations from the implementation of a sports project, etc.); reveals the features of developing the concept and scope of a sports project, establishing a strategic framework for the project, focusing on operational details and logistics of sports project management.*

The article indicates the specificity of the regional development of the status of a sports project (identification of key goals and objectives of a sports project, development of technical requirements related to the implementation plan of a sports project, identification of potential problem areas, Conducting risk assessments to identify potential problems.

Key words: *sports project, sports management, olympic and professional sports, legal and economic support.*

Аналіз останніх публікацій. Аналіз навчальної та науково-методичної літератури показав, що питанням розробки проєктів приділяється певна увага: у працях Белянцевої В.В. розкрито основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері [1]; Блага Н.В. проаналізував основні підходи до управління проєктами [2]; у дослідженнях Приходько В.В. розкрито системні основи управління проєктами у сфері фізичної культури і спорту [11]; у роботах Кеди М.К. охарактеризовано особливості проєктного менеджменту у закладах освіти [7]: у дослідженнях Богатирьова К.О. та Грибана Г.П. розкрито підходи до управління у сфері фізичної культури і спорту [3, 5]; у працях Крайнік О.М. проаналізовано процеси планування проектних дій [8]; у роботах Тарасюк Г.М. розкрито та охарактеризовано етапи

управління проєктами в туризмі [13]; у дослідженнях Бородієнко О.В. визначено та розкрито особливості проєктного менеджменту у закладах професійної (професійно-технічної) освіти [4]; Савіна О., Козленко А. проаналізовали особливості розробки спортивних проєктів та специфіку управління ними [12]; у роботах Єгорової І.В. охарактеризовано процеси управління проектами і фандрайзинг у сфері освіти [6]; у працях Петренко О.В. розкрито особливості правового забезпечення управління проєктами регіонального розвитку [10]. Проте, питання розробки статуту спортивного проєкту як правової складової та одного з основних документів в управлінні спортивними проєктами залишається недостатньо вивченим.

Тому метою роботи було визначити та охарактеризувати особливості розробки статуту спортивного проєкту.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети використані теоретичні методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція.

Виклад основного матеріалу. Поняття «статут проєкту» передбачає офіційний документ, який не лише визначає обсяг, цілі та учасників проєкту, але й слугує основоположним інструментом у процесі управління. У цьому документі визначаються цілі проєкту, ключові зацікавлені сторони, бюджет, графік і загальний напрямок проєкту, забезпечуючи важливу основу для керівництва виконанням і управлінням проєктом [1; 6].

Статут надає керівнику (менеджеру) проєкту повноваження використовувати ресурси організації для досягнення поставлених цілей і затверджується на початку життєвого циклу проєкту.

Статут спортивного проєкту є одним з основних документів в управлінні спортивними проєктами. Це офіційний дозвіл існування проєкту, а також інструкція щодо його виконання та контролю. Статут виконує роль як керівництва, так і договору одночасно. Він надає керівнику (менеджеру) спортивного проєкту повноваження розподіляти організаційні ресурси для виконання робіт [9].

Статут спортивного проєкту розробляється на ранніх стадіях проєкту, щоб у загальних рисах визначити концепцію та обсяг проєкту. Він містить деталі проєкту такі як завдання, зацікавлені сторони та рівень відповідальності керівника (менеджера) спортивного проєкту. І натомість план проєкту створюється після статуту проєкту і містить детальну інформацію про те, як спортивному проєкту буде виконуватись, контролюватись і завершуватись. Проєктний план включає детальні графіки, розподіл ресурсів, плани управління ризиками та комунікаційний план [2; 7].

Статут проєкту встановлює стратегічні рамки проєкту і надає макропогляд на необхідні елементи для ініціювання проєкту. На противагу цьому, план проєкту слугує тактичним керівництвом, яке керує фазою виконання проєкту, зосереджуючись на операційних деталях та логістиці управління проєктом [2; 7].

Взаємозв'язок між статутом спортивного проєкту і планом спортивного проєкту є синергетичним, оскільки чіткість і напрямок, визначені статутом, безпосередньо впливають на детальне планування і кінцевий успіх спортивного проєкту. Статут забезпечує початкове узгодження зі стратегічними цілями організації, водночас план втілює їх у конкретні кроки, графіки та ресурсні плани [9].

На думку дослідників існують три критичні ризики, які підкреслюють важливість наявності добре розробленого статуту спортивного проєкту, що може зробити спортивний проєкт успішним або зруйнувати його [5; 9; 12; 13]:

- нестача повноважень та ресурсів: без статуту проєкту керівник (менеджер) може зіткнутися з серйозними перешкодами у здійсненні повноважень та забезпеченні необхідних ресурсів; статут слугує офіційним документом, який отримує схвалення зацікавлених сторін, по суті, надаючи керівництву спортивного проєкту мандат на здійснення діяльності в межах визначених параметрів; схвалення є надзвичайно важливим, оскільки воно допомагає керівнику спортивного проєкту отримати необхідні ресурси та повноваження без необхідності постійно вести перемовини чи обґрунтовувати кожне рішення, запобігаючи таким чином затримкам і зривам спортивного проєкту;

- невизначені очікування від спортивного проєкту: без статуту спортивний проєкт ризикує мати розмиті цілі, що призводять до збільшення обсягу робіт (scope creep) - ситуації, в якій цілі спортивного проєкту виходять за рамки початкових планів без належного контролю; статут чітко окреслює цілі та результати спортивного проєкту, визначаючи шлях і очікування від самого початку; ця чіткість допомагає підтримувати фокус і узгоджувати зусилля проєктної команди із заздалегідь визначеними результатами, тим самим зменшуючи ймовірність розростання спортивного проєкту і невідповідності результатів;

- невідповідність цілям організації якщо спортивний проєкт розпочато без статуту, він може ненавмисно відхилитися від ширших організаційних цілей або суперечити їм; добре складений статут пов'язує спортивний проєкт зі стратегічними цілями організації, пояснюючи, яким чином спортивний проєкт сприяє реалізації загальної бізнес-стратегії; узгодження є ключовим для постійної підтримки з боку керівництва та забезпечення належного внеску спортивного проєкту в довгостроковий успіх компанії.

На думку дослідників, статут спортивного проєкту окреслює основні цілі проєкту, визначаючи бажані результати, які узгоджуються з ширшими цілями організації. У ньому також детально описуються обмеження, в рамках яких має діяти спортивний проєкт, такі як бюджетні обмеження, часові обмеження, наявність ресурсів і конкретні межі обсягу робіт. Формулювання як цілей, так і обмежень у статуті має велике значення. Цей подвійний фокус керує кожною фазою життєвого циклу спортивного проєкту, від планування до виконання, гарантуючи, що спортивний проєкт не відстає від графіка, ефективно керуючи ресурсами та очікуваннями зацікавлених сторін [3; 4; 6; 8].

Фахівці зазначають, що знання того, хто є зацікавленою стороною і які інтереси вони мають відносно спортивного проєкту, має суттєве значення для розробки спеціальних стратегій комунікації та управління спортивним проєктом, що сприятимуть спільному та ефективному виконанню спортивного проєкту. Завдяки точному визначенню зацікавлених сторін забезпечується облік усіх потрібних вхідних даних і відповідність спортивного проєкту їхнім інтересам і вимогам, що є критично важливим для досягнення очікуваних результатів і узгодження спортивного проєкту з ширшими бізнес-завданнями організації [12].

У працях деяких дослідників показано, що статут спортивного проєкту повинен передбачати та окреслювати потенційні ризики, що можуть вплинути на хід проєкту від його початку. Ці ризики можуть включати бюджетні обмеження, відставання від графіка, технологічні збої, доступність ресурсів або зовнішні фактори, такі як регуляторні зміни. Документація цих ризиків має вирішальне значення, оскільки вона готує команду спортивного проєкту до проактивного реагування на виклики [2; 5].

Ефективна ідентифікація ризиків допомагає розробити стратегії пом'якшення наслідків, які можуть бути реалізовані, якщо ці ризики матеріалізуються, гарантуючи, що спортивний проєкт залишається на шляху до його цілей.

Бюджетний план у статуті спортивного проєкту має важливе значення для створення фінансових рамок. Цей розділ не лише містить детальний кошторис коштів, необхідних для покриття всіх очікуваних витрат, таких як витрати на робочу силу, матеріали, технології та непередбачені витрати, але й передбачає можливі фінансові перевитрати та містить плани на такі випадки [9; 12].

Науковці та практики зазначають, що визначаючи ці фінансові параметри, статут спортивного проєкту допомагає зацікавленим сторонам зрозуміти економічну доцільність і необхідні ресурси, що сприяє прийняттю кращих інвестиційних рішень і фінансовому нагляду. Такий комплексний фінансовий план гарантує, що всі учасники спортивного проєкту знають про фінансові наслідки та фінансову відповідальність, що є критично важливим для збереження прозорості та запобігання перевищенню бюджету, тим самим забезпечуючи фінансову стійкість спортивного проєкту [4; 6].

Дослідники визначили та охарактеризували особливості покрокового керівництва розробки статуту спортивного проєкту, які є наступними [3; 5; 9; 12]:

- визначення ключових цілей та завдань спортивного проєкту;
- розробка технічного завдання;
- створення плану реалізації спортивного проєкту;
- визначення потенційних проблемних зон;
- здійснення оцінки ризиків для визначення потенційних проблем.

Наступні кроки в процесі переходу спортивного проєкту від планування до виконання є дуже важливими після створення статуту спортивного проєкту. Ці кроки після створення статуту спортивного проєкту гарантують, що він буде офіційно затверджений, а обсяг робіт буде чітко визначений і погоджений усіма зацікавленими сторонами. Для цього потрібно авторизувати спортивний проєкт та визначити організацію спортивного проєкту (окреслити структуру проєктної команди та визначте ролі й обов'язки) [1; 3; 7; 12].

Висновок. Статут спортивного проєкту є документом, в якому перераховані ключові цілі спортивного проєкту, визначені його учасники та встановлені критерії успіху. Встановлюючи повноваження та засвідчуючи наявність необхідних ресурсів, статут має велику вагу для керівника (менеджера) та команди спортивного проєкту. У цьому документі розкриваються нові можливості та потенційні ризики, методологія, бюджет і графік. Статут повинен демонструвати переваги спортивного проєкту для організації. Без актуального статуту керівник (менеджер) спортивного проєкту та члени команди ризикують постійно боротися за вплив та фінансування. Відсутність статуту також може призвести до того, що спортивний проєкт затягнеться на невизначений термін або не буде реалізований.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження вбачаємо у більш широкому вивчені та аналізі ресурсного забезпечення спортивних проєктів.

Література

1. Белявцева, В.В., Гнатенко, А.І., Зінченко, О.С. (2017). Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері : метод, рек. для органів влади та недерж. орг-цій. Харків : Золоті сторінки, 148 с.

2. Блага, Н.В. (2021). Управління проєктами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 152 с.

3. Богатирьов, К.О., Богуш, В.Л., Резніченко, О.І. (2019). Система управління фізичним вихованням і спортом в Україні: Навчальний посібник. Миколаїв: НУК ім. адмірала Макарова, 154 с.

4. Бородієнко, О.В., Рябова, З.В., Радкевич, О.П. (2021). Проєктний менеджмент у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: практ. посіб. Житомир: «Полісся», 234 с.

5. Грибан, Г.П. (2022). Управління у сфері фізичної культури і спорту. Житомир: Вид-во «Рута», 124 с.

6. Єгорова, І.В. (2021). Управління проектами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу. Івано-Франківськ, 2021. 140 с.

7. Кеда, М.К. (2023). Проєктний менеджмент у закладах освіти: Практикум [Текст] / Чернігів : SCRIPTORIUM, 148 с.

8. Крайнік, О.М. (2015). Планування проектних дій; навчально-методичний посібник для студентів ЗД1А спеціальності 8.18010013 'Управління проектами» денної форми навчання, Запоріжжя, ЗД1А, 80 с.

9. Маляр, Е.І., Маляр, Н.С., Безпалова, Н.М., Верцімага, А.В., Чорненький, А.І., Яковів, В.І., Сапрун, С.Т. (2025). Економічні, правові та етичні аспекти в процес розробки спортивних проєктів / Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури(фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, Випуск 2 (187). С. 123-127.

10. Петренко, В.О., Кулик, В.О., Щербина, М.В. (2022). Правове забезпечення управління проєктами регіонального розвитку. Проєктний та логістичний менеджмент: нові знання на базі двох методологій. Том 6 : зб. наук. праць за матеріалами II Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, С. 77-80.

11. Приходько, В.В. (2019). Системні основи управління проєктами у сфері фізичної культури і спорту: навч. посібн. / Придніпрвська державна академія фізичної культури і спорту // Дніпро, 223 с.

12. Савіна, О., Козленко, А. (2021). Особливості спортивних проєктів та специфіка управління ними. Управління розвитком складних систем, (47), 41-56.

13. Тарасюк, Г.М., Рудківський, О.А., Мілінчук, О.В., Лагута Я.М. (2020). Навчальний посібник з дисципліни «Управління проектами в туризмі» для студентів галузі знань 24 «Сфера обслуговування». Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 101 с.

References

1. Beliavtseva, V.V., Hnatenko, A.I., Zinchenko, O.S. (2017). Osnovy hrantraitynhu ta upravlinnia proektamy v publichnii sferi : metod, rek. dlia orhaniv vlady ta nederzh. orh-tsii. Kharkiv : Zoloti storinky, 148 s.

2. Blaha, N.V. (2021). Upravlinnia proiektamy : navch. posibnyk. Lviv : Lvivskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 152 s.

3. Bohatyrov, K.O., Bohush, V.L., Reznichenko, O.I. (2019). Systema upravlinnia fizychnym vykhovanniam i sportom v Ukraini: Navchalnyi posibnyk. Mykolaiv: NUK im. admirala Makarova, 154 s.

4. Borodiienko, O.V., Riabova, Z.V., Radkevych, O.P. (2021). Proiektnyi menedzhment u zakladakh profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity: prakt. posib. Zhytomyr: «Polissia», 234 s.

5. Hryban, H.P. (2022). Upravlinnia u sferi fizychnoi kultury i sportu. Zhytomyr: Vyd-vo «Ruta», 124 s.

6. Yehorova, I.V. (2021). Upravlinnia proektamy i fandraizynh u sferi osvity: navchalno-metodychnyi posibnyk do kursu. Ivano-Frankivsk, 2021. 140 s.

7. Keda, M.K. (2023). Proiektnyi menedzhment u zakladakh osvity: Praktykum [Tekst] / Chernihiv : SCRIPTORIUM, 148 s.

8. Krainik, O.M. (2015). Planuvannia proektnykh dii; navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv ZD1A spetsialnosti 8.18010013 'Upravlinnia proektamy» dennoi formy navchannia, Zaporizhzhia, ZD1A, 80 s.

9. Maliar, E.I., Maliar, N.S., Bezpalova, N.M., Vertsimaha, A.V., Chornenkyi, A.I., Yakoviv, V.I., Saprun, S.T. (2025). Ekonomichni, pravovi ta etychni aspekty v protses rozrobky sportyvnykh proiektiv / Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriia 15. Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury(fizychna kultura i sport): zb. naukovykh prats / Za red. O. V. Tymoshenka. Kyiv : Vyd-vo UDU imeni Mykhaila Drahomanova, Vypusk 2 (187). S. 123-127.

10. Petrenko, V.O., Kulyk, V.O., Shcherbyna, M.V. (2022). Pravove zabezpechennia upravlinnia proiektamy rehionalnoho rozvytku. Proiektnyi ta lohistychnyi menedzhment: novi znannia na bazi dvokh metodolohii. Tom 6 : zb. nauk. prats za materialamy II Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Odesa, S. 77-80.

11. Prykhodko, V.V. (2019). Systemni osnovy upravlinnia proiektamy u sferi fizychnoi kultury i sportu: navch. posibn. / Prydniprvska derzhavna akademiia fizychnoi kultury i sportu // Dnipro, 223 s.

12. Savina, O., Kozlenko, A. (2021). Osoblyvosti sportyvnykh proiektiv ta spetsyfika upravlinnia nymy. Upravlinnia rozvytkom skladnykh system, (47), 41-56.

13. Tarasiuk, H.M., Rudkivskyi, O.A., Milinchuk, O.V., Lahuta Ya.M. (2020). Navchalnyi posibnyk z dystsypliny «Upravlinnia proektamy v turyzmi» dlia studentiv haluzi znan 24 «Sfera obsluhovuvannia». Zhytomyr: Derzhavnyi universytet «Zhytomyrska politekhnika», 101 s.